

Z LEŚNEGO ŚWIATA

Nr 10/2015 (75)

ANGLIA. Niewykorzystany potencjał leśny

Miliony funtów stracili leśnicy i rolnicy w Anglii, nie wykorzystując wszystkich możliwości generowania dochodów z leśnych powierzchni - tak twierdzą autorzy badania przeprowadzonego przez *Forestry Commission*. Wśród ankietowanych aż 45 proc. twierdzi, że las przynosi znacznie mniej korzyści niż np. ziemia rolna. Prawie 30 proc. nie czerpie żadnych dodatkowych dochodów z faktu posiadania terenów leśnych. Pomimo ciągłego wzrostu zapotrzebowania na surowiec drzewny w Anglii, większość posiadaczy lasów nie rozumie i nie umie wykorzystać ich potencjału. Wychodząc naprzeciw temu problemowi, *Forestry Commission* zapoczątkowała kampanię informacyjną, której celem jest edukacja w zakresie czerpania korzyści z posiadania lasu, aplikowania o środki finansowe i dywersyfikacji produkcji. W ramach kampanii odbędą się warsztaty praktyczne.

Źródło: www.forestry.gov.uk

(BK)

NIEMCY. Wsparcie dla leśnictwa

Minister rozwoju wsi, środowiska i rolnictwa Brandenburgii Jörg Vogelsänger podpisał nowe rozporządzenie dotyczące wsparcia gospodarki leśnej w tym kraju związkowym. Główny nacisk położony jest na przebudowę drzewostanów i zmianę sposobu zagospodarowania w kierunku półnaturalnej hodowli lasu. Pierwsze środki finansowe zarezerwowane na ten cel zostaną uruchomione już teraz w związku z jesiennym terminem sadzenia drzew. Inną ważną dziedziną podlegającą wsparciu są działania związane z zapobieganiem pożarom leśnym. Dotacje zostaną przyznane na wykonanie nowych punktów czerpania wody i poprawę stanu dróg.

Nowością w landowym programie leśnym jest szerokie wsparcie usług doradczych dla właścicieli lasu i liderów leśnych stowarzyszeń. Otrzymają oni fachową pomoc związaną z prowadzeniem trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej. Ta część programu wymaga jeszcze przygotowania odpowiednich regulacji prawnych i ma być uruchomiona najwcześniej w 2016 roku.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

FINLANDIA. Uprawa kurek (i trufli)

Aalto University odniosło sukces w produkcji grzybni kurek w warunkach laboratoryjnych. Dr Salem Shamekh uważa, że w przyszłości właściciele lasów mogą zwiększyć plony kurek we własnym lesie stosując metody opracowane przez *Aalto University* i *Juva Truffle Center*. Dotychczas uprawę tego popularnego grzyba jadalnego uznawano za niemożliwą, dlatego dr Shamekh jest dumny, mogąc zaprezentować grzybnię kurki. Gatunek należy bowiem do najtrudniejszych w hodowli. Nie rośnie na pożywkach, w przeciwieństwie do popularnych grzybów (np. shiitake) i akceptuje tylko glebę, jaką można znaleźć wokół brzozy lub sosny. Dziś pierwsze szczepione sadzonki brzozy rosną na polu doświadczalnym w Juva i w lesie w pobliżu miasta Salo jako eksperyment na skalę laboratoryjną.

Przed doświadczeniami z kurkami Dr Shamekh przez 10 lat skupiał się na truflach. „Pomysł uprawy trufli w Finlandii uznano za szalony i niewiarygodny. Nie wiedziano jeszcze wówczas, że trufle rosną tutaj naturalnie” - mówi Shamekh. Wskazuje też, że trufla jest idealnym partnerem właściciela lasu. Choć lasy zwykle generują korzyści finansowe w 80 lat po posadzeniu, hodowca trufli uzyska dochód wcześniej, przy założeniu, że trufle będą się rozwijać. W Juva pierwszy zbiór trufli odbył się po sześciu latach, a cena za kilogram tych grzybów wynosi w Finlandii 300-600 euro.

Źródło: www.forest.fi

(KJ)

NIEMCY. Właściciele lasów krytykują

Księżę Philipp zu Guttenberg, prezydent AGDW (Związku Niemieckich Stowarzyszeń Właścicieli Lasu) poddał ostrej krytyce politykę leśną rządu federalnego, firmowaną przez przewodniczącą Federalnej Agencji Środowiska Barbarę Hendricks. Dokumenty wytworzone w Agencji zmierzają do nakazania właścicielom prywatnym i komunalnym zaprzestania użytkowania lasu na określonych powierzchniach.

Prezydent AGDW wskazał na jawną sprzeczność prowadzonych działań z deklarowanymi przez kanclerz Angelę Merkel celami, zwłaszcza ochroną klimatu, która wymaga prowadzenia trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej. Zaniedbywanie produkcji surowca odnawialnego, jakim jest drewno, wpisuje się, wbrew

tym oficjalnym deklaracjom, w tradycyjną gospodarkę opartą na węglu i stali.

Kolejną sprzecznością w działaniach władz jest fakt, że w dokumentach międzynarodowych deklaruje się zagwarantowanie praw lokalnych właścicieli, a równocześnie neguje się prawa tej grupy ludzi we własnym kraju. Wynikające z hołdowania błędnym ideologiom decyzje urzędników, nie ponoszących za nie żadnej odpowiedzialności, niosą ze sobą wymierne konsekwencje w postaci dławienia rozwoju rodzimego przemysłu drzewnego i likwidacji tysięcy miejsc pracy.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)

FRANCJA. 14 Konferencja SilviLaser 2015

W dniach 28-30 września 2015 roku odbyła się w miejscowości La Grande Motte 14 edycja konferencji SilviLaser 2015, poświęconej zastosowaniu rozwijających się technik lidarowych w leśnictwie. Z bardzo bogatej tematyki prezentowanej na konferencji należy wymienić zastosowanie LiDAR-u w mapowaniu i szacowaniu leśnej biomasy, szeroko pojętej inwentaryzacji zasobów oraz monitoringu zjawisk katastroficznych, zarówno tych naturalnych, jak i powodowanych przez człowieka. Autorzy wystąpień zaprezentowali m.in. możliwości rozróżniania drzew iglastych i liściastych, a także poszczególnych gatunków na podstawie analizy tzw. chmury punktów pochodzącej ze skaningu lotniczego. Konferencja była głównym wydarzeniem odbywającego się w tym samym miejscu Tygodnia Geoprzestrzennego ISPRC (*International Society for Photogrammetry and Remote Sensing*). Więcej informacji pod adresem www.isprs-geospatialweek2015.org.

Źródło: www.silvilaser2015.teledetection.fr (BK)

ROSJA. „Badania polityki leśnej - od teorii do praktyki”

1 października w Sankt Petersburgu odbyła się konferencja poświęcona problemom polityki leśnej. Organizatorem był Europejski Instytut Leśnictwa, który uhonorował w tym roku Sankt Petersburg tytułem leśnego miasta Europy. Czołowi eksperci wyrazili swoje opinie na temat różnic między polityką leśną a praktyką w Europie i w Rosji. Dyskusje skupiały się na określeniu różnic i potrzeb sektora leśnego w odniesieniu do Rosji i Europy oraz na zidentyfikowaniu cech wspólnych. Podczas tworzenia i wdrażania nowych rozwiązań legislacyjnych w Rosji ciągle marginalny jest udział szerszego kręgu zainteresowanych. Utworzono jednak forum przy Rosyjskiej Akademii Nauk, gdzie komentuje się bieżącą politykę leśną. Forum nie jest uprawnione do tworzenia nowych rozwiązań, ale jest to niewątpliwie krok do przodu. Delegaci z Rosji podkreślali

również, że rozmiar i różnorodność lasów Rosji nie pozwala na zastosowanie jednej, wspólnej polityki leśnej. W Europie zaangażowanie w tworzenie leśnych praw jest dużo większe, ale maleje wraz z przedłużaniem się samego procesu legislacyjnego. Na przykładzie Sankt Petersburga została podkreślona szczególna rola lasów miejskich.

Źródło: www.efi.int/portal (BK)

USA. Roślinność miejska a emisja CO₂

Jednym z zadań roślinności miejskiej jest wiązanie związków węgla obecnych w atmosferze. Naukowcy z Uniwersytetu w Iowa porównali emisję tych związków w dwóch hrabstwach w stanie Minnesota i obliczyli jak dużo z nich (w ujęciu procentowym) zostało zaabsorbowanych przez rosnące drzewa. Okazało się że współczynnik absorpcji wynosił tylko 1 procent (73 miliony funtów węgla zaabsorbowanego / 6,8 mld funtów węgla wyemitowanego). Wyniki analiz prowadzą do wniosku, że sadzenie drzew w mieście nie wystarczy, należy przede wszystkim ograniczyć emisję związków węgla, m.in. przez zmniejszenie zużycia energii.

Źródło: www.sciencedaily.com (TH)

UE. Ryzyko polityki klimatycznej

Celem paryskiej konferencji dotyczącej zmian klimatu, która odbędzie się w grudniu 2015 r., jest osiągnięcie globalnego porozumienia w sprawie polityki klimatycznej. Dyskusja będzie także obejmowała pochłanianie węgla przez lasy. Dla Finlandii kwestia, w jaki sposób lasy są włączone w politykę klimatyczną oraz metody liczenia pochłaniania węgla przez lasy to ważny i trudny temat. Obecnie, zaledwie kilkadziesiąt dni przed spotkaniem w Paryżu, wydaje się prawdopodobne, że decyzje w sprawie zasad obliczania pochłaniania węgla przez lasy zostaną przełożone.

„Wydaje mi się, że decyzją może być utworzenie grupy roboczej na dwa lata, w celu poszukiwania wzajemnej akceptacji w sprawie przepisów dotyczących obliczenia pochłaniania węgla przez lasy” - mówi Heikki Granholm, radca ds. lasów w fińskim ministerstwie rolnictwa i leśnictwa. Polityka Finlandii w tym zakresie jest jasna i jednomyślna. „Nie możemy zaakceptować żadnych nowych ograniczeń dla użytkownika lasów. Wręcz przeciwnie, polityka klimatyczna musi wspierać zrównoważone zarządzanie i korzystanie z lasu. Jest to ważne nie tylko dla klimatu, ale także dla rozwoju biogospodarki” - mówi Granholm.

Niektóre kraje ustanowiły już własne cele w zakresie pochłaniania węgla na podstawie Protokołu z Kioto. Cele te pokazują, że duże pochłanianie węgla przez lasy

może być trudne do osiągnięcia, a w najgorszym razie może prowadzić do ograniczeń możliwości pozyskiwania drewna. Francuski cel pochłaniania oznacza, że różnica między wzrostem zasobów leśnych a całkowitym pozyskaniem musi wynosić co najmniej 69 milionów metrów sześciennych rocznie w okresie 2013-2020. Rzeczywisty przyrost wynosi około 130, a pozyskanie 80 milionów metrów sześciennych rocznie.

Unia Europejska zdecydowała się zmniejszyć emisję dwutlenku węgla o 40 procent do roku 2030. Z fińskiego punktu widzenia, podstawowym pytaniem jest, jaka będzie rola lasów i gruntów w realizacji tego celu. Konsultacje publiczne organizowane przez Komisję Europejską na temat własnej polityki energetycznej i klimatycznej właśnie się zakończyły. Według Granholma oczekuje się, że Komisja zaproponuje przepisy w tej sprawie w roku 2016. Propozycja może obejmować również zasady dotyczące sposobu obliczania leśnych pochłaniaczy dwutlenku węgla.

Źródło: www.forst.fi

(KJ)

BRAZYLIA. Susze w zachodniej Amazonii

Eduardo Maeda z Uniwersytetu w Helsinkach wykorzystał dane hydrologiczne i zdjęcia satelitarne w badaniach drzewostanów zachodniej Amazonii. Gdy równowaga ekosystemu zostaje zaburzona w wyniku ekstremalnych zjawisk klimatycznych, może dojść do negatywnych zmian w hydrosferze i biosferze. Zjawiska tego typu zdarzają się średnio raz na 20 lat. Klimatolodzy uważają jednak, że zmiany klimatu spowodują zwiększenie częstości ich występowania (raz na 2 lata do 2025 roku). W zachodniej Amazonii, gdzie w 2005 roku wystąpiła najdotkliwsza od 100 lat susza, zaledwie 5 lat później miała miejsce kolejna susza. Jeśli prognozy klimatologów potwierdzą się, drzewostany tej części Amazonii mogą zacząć zamierać na masową skalę. Odbudowa zaburzonego ekosystemu trwa bowiem od 3 do 4 lat.

Źródło: www.sciencedaily.com

(TH)

NIEMCY. Szkody od zwierzyny

Co 3 lata na obszarze około 500 ha lasów Saksonii prowadzony jest monitoring wpływu zwierzyny na stan odnowień. Od kwietnia do czerwca 2015 r. na terenach, gdzie za gospodarkę łowiecką odpowiada landowe przedsiębiorstwo „Las Saksoński”, zbadano losowo 200 tysięcy młodych drzewek pod kątem zgryzania oraz 115 tysięcy pod kątem spałowania przez jelenie. Rozmiar szkód waha się zależnie od regionu, jednak ogólna tendencja jest niepokojąca.

Średnio na całym obszarze zgryzionych było 15 proc. drzewek, a 3 proc. nosiło ślady spałowania. Oznacza to

największy poziom szkód od 2006 roku. Największe szkody zanotowano na terenach górskich w Rudawach. Uszkodzony jest nie tylko świerk, będący głównym gatunkiem lasotwórczym, ale także jodła, wprowadzana sztucznie w ramach przebudowy składu gatunkowego. W tej sytuacji ambitne plany przebudowy drzewostanów są bardzo zagrożone.

„Las Saksoński” wychodzi jednak z założenia, że możliwy jest harmonijny układ między ochroną przyrody a gospodarką leśną i łowiecką. W sztandarowych obiektach nazwanych „lasem przyszłości”, zlokalizowanych wokół Tharandtu, Eibenstock w zachodnich Rudawach oraz w rejonie Cunnersdorf w Szwajcarii Saksońskiej, można zobaczyć przykłady wielogatunkowych odnowień z udziałem buka, jodły i jaworu, rosnących bez kosztownych środków ochronnych. W lasach tych przebywa również zwierzyna płowa, ale w ograniczonej i starannie regulowanej liczebności, dostosowanej do możliwości siedliska.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

NIEMCY. Orzeł przedni w Czarnym Lesie

Ornitologowie, obserwowali krążącego nad Schwarzwaldem młodego orła przedniego. Jak mówią pracownicy znajdującego się tam parku narodowego, jest to młodociany osobnik, który prawdopodobnie przyleciał na zwiady z miejsca swojego wylęgu w Alpach. Orły potrzebują do rozrodu dużych obszarów leśnych, gdzie mogą w spokoju wyprowadzić lęgi, jest więc nadzieja, że te efektywne drapieżniki, wytępione w górach Czarnego Lasu przed ponad 200 laty, pewnego dnia wrócą tu na stałe.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

INDONEZJA. Poziom oceanu a lasy mangrowe

Lasy mangrowe w Tajlandii, na Jawie, Sumatrze, Papui Nowej Gwinei oraz Wyspach Salomona mogą wyginąć do 2070 roku. Wpływ na taki stan rzeczy może mieć budowa wałów przeciwpowodziowych i grobli. Lasy takie mogą natomiast przetrwać we wschodniej Afryce, na wybrzeżach Zatoki Bengalskiej, na wschodnim Borneo i w północno-wschodniej Australii, dzięki intensywniejszej sedymentacji, niezakłóconej przez działalność pływową oceanu. Duże znaczenie ma także racjonalne gospodarowanie oraz ochrona obszarów podmokłych. Korzystne byłoby też powstrzymanie deforestacji, która odpowiada za spadek ilości substancji mineralnej w glebie. Lasy mangrowe mają istotne znaczenie dla lokalnej gospodarki, przynosząc średni roczny dochód na poziomie 194 tys. USD na hektar.

Źródło: www.sciencedaily.com

(TH)

RPA. Większa ilość opadów

Zdjęcia satelitarne z 2011 roku wykazały, że liczba drzew występujących na sawannie zmniejsza się wraz ze zwiększeniem ilości opadów atmosferycznych. Odpowiedzi na pytanie o przyczyny tego zjawiska usiłowali udzielić naukowcy z Uniwersytetu w Princeton. Wyniki badań opublikowano w „Proceeding of the National Academy of Sciences”. Autorzy artykułu wykorzystali model matematyczny w celu określenia fizjologicznych różnic między organizmami drzew oraz formacji trawiastych porastających sawannę, takie jak efektywność procesu fotosyntezy oraz zdolność absorpcji wody. Ilość opadów oszacowano na podstawie badań terenowych w południowej Afryce. W warunkach zwiększonej wilgotności, trawy uzyskują przewagę ekologiczną nad formacjami drzewiastymi ponieważ szybciej absorbują wodę potrzebną w procesie fotosyntezy. Istotne znaczenie ma także intensywność oraz rozkład opadów w czasie, a nie tylko suma roczna. Przewiduje się, że zwiększenie ilości opadów na terenach zajmowanych przez sawanny, spowodowane przez globalne ocieplenie, może prowadzić do zmniejszenia liczby drzew. W rezultacie, mniejsza ilość związków węgla atmosferycznego zostanie związana, co może tylko spotęgować skalę zmian klimatu na badanym obszarze. Zagrożone są także gatunki roślin i zwierząt związane z formacjami drzewiastymi sawann.

Źródło: www.sciencedaily.com

(TH)

KANADA. Odporność drzew

Rekultywacja gleby zanieczyszczonej metalami ciężkimi i produktami ropopochodnymi za pomocą tradycyjnych metod może być długa, kosztowna i mieć trudny do przewidzenia wpływ na ekosystem. Niektóre gatunki drzew mogą być wykorzystywane w celu naturalnej rekultywacji zanieczyszczonej gleby. Jednym z nich jest wierzba, która charakteryzuje się dużą tolerancją na zanieczyszczenia, a także dużą zasobnością w drewno, szybkim wzrostem, oraz małymi wymaganiami, jeśli chodzi o dostępność substancji organicznych. Zespół naukowców z Uniwersytetu w Montrealu odkrył fragmenty kodu genetycznego bakterii, owadów i grzybów w tkankach drzew posadzonych na glebach zanieczyszczonych i porównał je z tymi, odnalezionymi w tkankach drzew posadzonych na glebach niezanieczyszczonych. Okazało się, że w wypadku tkanek drzew posadzonych na glebach

zanieczyszczonych, ilość ta była znacznie mniejsza. Oznacza to, że drzewa posadzone na glebach zanieczyszczonych charakteryzują się większą odpornością także na działalność szkodników, takich jak owady, grzyby i bakterie.

Źródło: www.sciencedaily.com

(TH)

USA. Pożar kontrolowany przez 10 lat

Naukowcy z *University of Colorado* opublikowali rezultaty trwającego 10 lat eksperymentu wypaleń kontrolowanych w lasach Amazonii. W roku 2004 w południowo-wschodniej części Puszczy, na poligonie doświadczalnym o powierzchni ok. 150 ha, zaczęto eksperymentować z częstością wypaleń. Wydzielone poletka były poddawane wypaleniom co roku (częstość odpowiadająca pożarom wywoływanym przez ludzi), inne zaś - co trzy lata (częstość odpowiadająca pożarom naturalnym). Eksperyment wykazał, że lasy amazońskie mogą stawiać czoła pojedynczym pożarom o małej intensywności, cierpią natomiast przy pożarach nawracających, zwłaszcza jeśli występują one podczas suszy. Zaobserwowano również ciekawą zależność między wielkością spalonej powierzchni a obecnością kolonii mrówek parasolowych (nazwa pochodzi od sposobu noszenia odciętych fragmentów liści do gniazd). Mrówki te, wynosząc elementy pokrywy gleby, przyczyniają się do tworzenia naturalnych pasów przeciwpożarowych.

Źródło: www.sciencedaily.com

(BK)

NIEMCY. Minister leśnictwa podpalił las

Bawarski minister leśnictwa przypadkowo podpalił las. Minister nieopatrznie wysypał popiół obok swojego domu w miejscu, gdzie rośnie nieduży las. Był przekonany, że popiół jest całkowicie wygaszony, tymczasem parę godzin później ujrzał płomień i musiał zawiadomić straż pożarną. Przyznał, że całkowicie zlekceważył sytuację. Pożar gasiło aż 6 strażaków - zostali zadysonowani w takiej liczbie ze względu na panującą suszę i możliwość rozwoju pożaru. Minister osobiście w ciągu ostatnich tygodni wielokrotnie przestrzegał przed zagrożeniem pożarowym lasu. Teraz jest już całkowicie przekonany, że nigdy nie za wiele ostrożności z ogniem.

Źródło: www.thelocal.de

(BK)